

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-12-02/2013
P/13/078

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/078 – Organizacja i nadzór nad ruchem drogowym.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Andrzej Pakuła, główny specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 86747 z dnia 24 czerwca 2013 r. i nr 86803 z dnia 9 września 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-2 i 560-561]
Jednostka kontrolowana	Zarząd Dróg Powiatowych w Tarnowskich Górach (zwany dalej <i>Zarządem</i>), ul. Pyskowicka nr 54, 42-600 Tarnowskie Góry.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Eugeniusz Wesołek, Dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych w Tarnowskich Górach (od 1 czerwca 2002 r.) [Dowód: akta kontroli str. 3]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Zarządu w zakresie objętym kontrolą, tj. zarządzania podległymi drogami w latach 2011 – 2013 (I półrocze).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadnia przygotowanie do realizacji zadań zarządzania drogami oraz zarządzanie drogami publicznymi w zakresie bieżącego nadzoru nad stanem dróg.

Nieprawidłowości stwierdzone w kontrolowanej działalności dotyczyły:

1. Niekompletności ewidencji objętych badaniem 20 z 83 zarządzanych dróg w zakresie nieokreślenia nośności w książkach drogi dla 15 dróg i dla części odcinków pozostałych 5 dróg oraz w opisie 18 dróg na mapie techniczno-eksploatacyjnej.
2. Niepowiadomienia przez Zarząd (co najmniej 7 dni przed) organu zarządzającego ruchem oraz właściwego komendanta Policji o terminie wprowadzenia 3 z 30 wdrożonych, w okresie objętym kontrolą, organizacji ruchu.
3. Dopuszczenia do wykonywania robót na dwóch odcinkach drogi powiatowej bez zatwierdzonej, zgodnie z obowiązującymi przepisami, organizacji ruchu na czas prowadzenia tych prac.
4. Nie wykonanie obowiązkowej okresowej (co najmniej raz na pięć lat) kontroli stanu technicznego i wartości użytkowej 20 z 186 odcinków dróg powiatowych.
5. Niezapewnienia, na 10 z 15 dróg poddanych oględzinom, zgodności ich oznakowania z prowadzoną ewidencją, w tym zatwierdzonymi organizacjami ruchu.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

6. Niedokonania przez Zarząd wymiany części oznakowania (ok. 53 %) i 2 z 8 sygnalizacji świetlnej na zarządzanych drogach w wymaganym przepisami terminie, tj. do 31 grudnia 2010 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie jednostki do realizacji zadań związanych z wypełnianiem funkcji zarządu drogi.

Opis stanu
faktycznego

Zarząd Dróg Powiatowych w Tarnowskich Górach² utworzony został uchwałą Rady Powiatu w Tarnowskich Górach Nr III/25/99 z dnia 16 lutego 1999 r. W statucie Zarządu ustalono m.in., że Zarząd realizuje zadania własne Powiatu Tarnogórskiego w zakresie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg powiatowych oraz inne zadania przewidziane przepisami prawa do kompetencji lub obowiązków zarządcy dróg.

Starosta Tarnogórski, wykonując uchwałę nr 158/599/2002 Zarządu Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 4 czerwca 2002 r., upoważnił Dyrektora Zarządu do wydawania decyzji administracyjnych oraz załatwiania spraw w imieniu Zarządu Powiatu Tarnogórskiego jako zarządcy dróg powiatowych, w tym w zakresie: wydawania zezwoleń na zajęcia pasa drogowego, na zjazdy z dróg, na przejazdy po drogach publicznych pojazdów z ładunkiem lub bez ładunku o masie, naciskach osi lub wymiarach przekraczających wielkości określone w odrębnych przepisach oraz na pobierania opłat i kar pieniężnych.

W obowiązującym Regulaminie organizacyjnym Zarządu ustalono m. in. strukturę organizacyjną Zarządu, zgodnie z którą komórki wykonujące zadania związane z zarządzaniem drogami³, podlegały Zastępcy Dyrektora ds. Technicznych. Zgodnie z zakresami czynności, zadania w tym zakresie przypisano 8 pracownikom, z których 5 posiadało wykształcenie wyższe, w tym 3 z zakresu budownictwa, ze stażem pracy w Zarządzie od 4 do 13 lat. Pracownicy ci odbyli dodatkowe szkolenia, w tym m.in. z zakresu obejmującego zarządzanie drogami.

[Dowód: akta kontroli – str. 21-43, 72-110]

Osoby wykonujące w Zarządzie kontrole⁴ okresowe stanu technicznego dróg i stanu technicznego oraz przydatności do użytkowania dróg i mostów, tj. Zastępca Dyrektora Zarządu Dróg ds. Technicznych oraz starszy inspektor i specjalista w Dziale Planowania i Nadzoru posiadali wymagane uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-inżynierskiej w zakresie dróg i lotniskowych dróg startowych (dwie pierwsze osoby) oraz w specjalności konstrukcyjno-budowlanej w zakresie m.in. sprawowania bez ograniczeń kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych. Uprawnienia te potwierdzone były decyzjami Wojewody Katowickiego lub Śląskiej Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej, a w okresie objętym kontrolą ww. osoby były członkami Śląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

[Dowód: akta kontroli – str. 111-130, 533-539]

W okresie objętym kontrolą Zarząd opracował lub zlecił do opracowania ogółem 40 projektów stałej organizacji ruchu (w tym 18 w 2011 r., 12 w 2012 r.

² Zwany dalej „Zarządem”.

³ Planowania i nadzoru, utrzymania dróg i mostów, ewidencji i interwencji.

⁴ O których mowa w ustawie Prawo budowlane w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a, tj. kontrole, co najmniej raz w roku, stanu technicznego budowli (m.in. dróg,) oraz w art. 62 ust. 1 pkt 2 - kontrole okresowe, co najmniej raz na pięć lat, stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektów budowlanych (m.in. dróg).

i 10 w I półroczu 2013 r.), z czego pracownicy Zarządu opracowali 30 takich projektów (w tym 14 w 2011 r., 10 w 2012 r. i 6 w I półroczu 2013 r.) Z trzech osób zatrudnionych w Zarządzie, opracowujących projekty organizacji ruchu, jedna posiada wyższe wykształcenie techniczne o specjalności budowa dróg i autostrad o profilu dyplomowym inżyniera ruchu.

Ww. 42 projekty organizacji ruchu zostały bez uwag zaakceptowane i zatwierdzone przez organ zarządzający ruchem (Starostę Tarnogórskiego).

[Dowód: akta kontroli – str. 134 i 140-143, 517-531]

Zarząd prowadzi ewidencje stałych organizacji ruchu drogowego dla dróg powiatowych. W ewidencji tej zarejestrowano wprowadzenie ogółem 96 zmian w stałej organizacji ruchu dotyczących odcinków 45 dróg powiatowych (54,9% dróg powiatowych wg stanu na 1 stycznia 2013 r.), w tym 36 w latach objętych kontrolą. Dla 37 dróg powiatowych lub ich odcinków Zarząd nie posiadał stałej organizacji ruchu.

We wszystkich przypadkach zrealizowanych inwestycji polegających na przebudowie skrzyżowań, dróg i sygnalizacji świetlnej, zgodnie z wymogami⁵ w tym zakresie Zarząd wprowadził nowe stałe organizacje ruchu.

[Dowód: akta kontroli – str. 144-147, 507-511, 517-528, 651]

Zarząd prowadził w formie elektronicznej ewidencję dróg powiatowych oraz mostów w ciągu tych dróg, w której ujęte były dokumenty ewidencyjne: książki dróg i obiektów mostowych, dzienniki objazdu dróg, mapa techniczno-eksploatacyjna (wspólna dla wszystkich dróg), książki, karty i wykaz obiektów mostowych (dla 26 obiektów), tj. elementy wymagane postanowieniami § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁶.

Badanie dokumentacji losowo wybranych 20 z 83 książek dróg⁷, prowadzonych w ramach ww. ewidencji wykazało, że książki te zawierały wykazy i tabele, wg wzoru książki, określonego w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia. W przypadku 15 odcinków dróg⁸ w prowadzonych dla nich książkach oraz na mapach techniczno-eksploatacyjnych brak było danych o nośności dróg (brak określenia nośności na mapach stwierdzono łącznie w 18 przypadkach dróg⁹). W odniesieniu do pozostałych 5 z 20 badanych odcinków dróg, dane o ich nośności określono w książkach drogi, lecz jedynie dla części długości tych dróg (na odcinkach od 93 do 365 m, tj. od 18% do 57% długości dróg). Podjęte działania w celu uzupełnienia danych w tym zakresie, w związku wnioskiem pokontrolnym wcześniejszej kontroli NIK, przedstawione zostały w pkt 5 wystąpienia.

[Dowód: akta kontroli – str. 148-179, 609- 639, 646-647]

W okresie objętym kontrolą Zarząd przeprowadził 11 pomiarów ruchu drogowego, w tym dziewięć w 2011 r. i dwa w 2012 r., na potrzeby zarządzania drogami lub dla analizy zgłaszanych wniosków mieszkańców i informacji w zakresie zmian

⁵ § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem (Dz. U. Nr 177, poz. 1729).

⁶ Dz. U. nr 67, poz. 582 zwanej dalej „rozporządzeniem w sprawie ewidencji”:

⁷ Ulice.: Legionów, Bytomska, Opolska, Wyspiańskiego, Piłsudzkiego, Nakielska, Sienkiewicza w Tarnowskich Górach;.: Lubliniecka, Główna, Tarnogórska w Krupskim Młynie; Koszęcińska w Kaletach;.: Kotowska w Tworogu; Tarnogórska i Potępska w Kotach; Rubinowa i Św. Marka w Miasteczku Śląskim;.: Jana Pawła II w Tapkowicach; Królewiec w Ożarówicach; Księżoleśna w Wilkowicach; ul. Wiejska w Księżym Lesie.

⁸ Ulice: Nakielskiej, Sienkiewicza w Tarnowskich Górach, Lublinieckiej, Główniej i Tarnogórskiej w Krupskim Młynie, Koszęcińskiej w Kaletach, Kotowskiej w Tworogu, Tarnogórskiej i Potępskiej w Kotach, Rubinowej i św. Marka w Miasteczku Śląskim, Jana Pawła II w Tapkowicach, Królewiec w Ożarówicach, Księżoleśna w Wilkowicach i Wiejskiej w Księżym Lesie.

⁹ Dodatkowo dla ulic: Legionów, Opolskiej i Wyspiańskiego w Tarnowskich Górach.

w organizacji ruchu drogowego. Wyniki pięciu pomiarów, dokonanych na wnioski o ograniczenie ruchu samochodów ciężarowych, nie potwierdziły w trzech przypadkach konieczności wprowadzenia tych ograniczeń. W dwóch przypadkach Komisja ds. Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, działająca przy Staroście Tarnogórskim, postanowiła wprowadzić ograniczenia w ruchu pojazdów ciężarowych. Pozostałych sześć pomiarów ruchu drogowego zostało przeprowadzonych z inicjatywy własnej Zarządu, w celu określenia priorytetów dla ustalenia planów remontowych i inwestycyjnych na drogach powiatowych.

[Dowód: akta kontroli – str. 139 i 180-181]

Wypełnione formularze sprawozdawcze, o których mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach¹⁰, zawierające dane o stanie na 31 grudnia 2011 r. i 2012 r. sieci dróg powiatowych Powiatu Tarnogórskiego, Zarząd Dróg przekazał do Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach odpowiednio w dniach: 8 marca 2012 r. i 26 lutego 2013 r., tj. w terminach umożliwiających przekazanie sprawozdań do końca marca Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad.

[Dowód: akta kontroli – str. 7-20, 562-564]

Dyrektor Zarządu ustalił, zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹¹, *Regulamin funkcjonowania kontroli zarządczej i zarządzania ryzykiem*, w którym określił m. in.: cele i zadania kontroli zarządczej, elementy kontroli zarządczej oraz dokumentację systemu kontroli zarządczej. Cele ustalone w ww. zarządzeniu zgodne były z katalogiem celów kontroli zarządczej określonym w art. 68 ust. 2 ww. ustawy o finansach publicznych.

W 2011 r. Audytor wewnętrzny Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach przeprowadził w Zarządzie badanie *Mechanizmów kontroli zarządczej*, w wyniku którego pozytywnie ocenił m. in. sposób prowadzenia kontroli zarządczej oraz procedur zarządzania ryzykiem. W wyniku ww. audytu Dyrektor Zarządu zarządzeniem Nr 14/2012 z dnia 26 marca 2012 r. ustalił nową *Strategię zarządzania ryzykiem Zarządu* i poinformował audytora wewnętrznego Starostwa o wdrożeniu zaproponowanych rekomendacji.

[Dowód: akta kontroli – str. 465-478]

W okresie objętym kontrolą realizacja zadań związanych z przedmiotem niniejszej kontroli nie była objęta wewnętrzną kontrolą.

[Dowód: akta kontroli – str. 21-41]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, dotyczącej przygotowania do realizacji zadań związanych z wypełnianiem funkcji zarządu drogi, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wobec nie przeprowadzenia badań nośności dróg, w kolumnie 5 tabel nr 8, 9 i 10 działu VIII (dane techniczne charakteryzujące odcinek drogi) objętych badaniem książek dróg, brak było danych w tym zakresie dla 15 spośród 20 objętych badaniem książek dróg, w tym dla części odcinków pozostałych 5 dróg. Tym samym nie zostały spełnione wymagania zamieszczenia tych danych w ww. tabelach, zgodnie z wzorem książki drogi stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie ewidencji dróg. Z ww. przyczyny nie określono również nośności

¹⁰ Dz. U. Nr 67, poz. 583, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie sporządzania informacji o drogach”.

¹¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 885.

rzeczywistej nawierzchni na mapie techniczno-eksploatacyjnej dla 18 objętych badaniem opisów dróg, której zamieszczenie w opisie drogi, jest wymagane zgodnie z wzorem znaków umownych do sporządzenia tych map, stanowiącym załącznik nr 3 do ww. rozporządzenia.

Z wyjaśnień inspektor w Dziale Ewidencji Zarządu, odpowiedzialnej za prowadzenie ewidencji dróg wynika, że powyższe spowodowane było brakiem środków finansowych na przeprowadzenie badań. Dyrektor Zarządu wyjaśnił, że nośności dróg są wprowadzane do ewidencji po przeprowadzonych przebudowach dróg. Według tych wyjaśnień wykonanie pomiarów wymaga „dużych środków, których ze względu na potrzeby finansowe Powiatu nie można przeznaczyć”.

[Dowód: akta kontroli – str. 148-179, 547, 609-639, 646-650]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Współdziałanie z organami zarządzającymi ruchem drogowym i innymi podmiotami, w szczególności w zakresie przygotowania projektów organizacji ruchu drogowego.

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą do Zarządu skierowanych zostało 8 wniosków Komendy Powiatowej Policji w Tarnowskich Górach o zmiany w organizacji ruchu na drogach powiatowych. W dwóch przypadkach¹² Zarząd opracował i wprowadził wnioskowane przez Policję zmiany, informując o tym wnioskodawcę. W trakcie realizacji są dwa wnioski¹³, a wnioskodawca otrzymał kopie protokołów oględzin miejsc, w których planowana jest zmiana organizacji ruchu. Trzy wnioski o zmianę organizacji ruchu skierowano wg właściwości do Miejskiego Zarządu Ulic i Mostów w Tarnowskich Górach, Burmistrza Radzionkowa i Starosty Tarnogórskiego, o czym poinformowany został wnioskodawca. Jeden wniosek został uznany za niezasadny, po rozpatrzeniu go na spotkaniu przedstawicieli wnioskodawcy, Zarządu i Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach. O powyższym rozstrzygnięciu został powiadomiony Komendant Powiatowy Policji w Tarnowskich Górach.

W informacji Komendy Powiatowej Policji w Tarnowskich Górach podano, że otrzymano informację o realizacji ww. wniosków.

[Dowód: akta kontroli – str. 136, 191-206, 533-539, 565-598]

W okresie objętym kontrolą Zarząd skierował do Starosty Tarnogórskiego 4 wnioski w sprawie dostosowania organizacji ruchu. Dwa wnioski dotyczyły wprowadzenia zmian w organizacji ruchu drogowego w związku z zrealizowaniem inwestycji (budowa dworca autobusowego i pawilonu handlowego) przy drogach powiatowych. Pozostałe wnioski dotyczyły dostosowania organizacji ruchu do zmian wynikających ze wzrostu natężeniu ruchu, w tym zwiększeniem liczby zdarzeń drogowych. Projekty zmian organizacji ruchu zostały zatwierdzone.

[Dowód: akta kontroli – str. 132-133]

Spośród 42 projektów stałej organizacji ruchu, opracowanych w Zarządzie w okresie objętym kontrolą, 38 projektów (wg stanu na koniec I półrocza 2013 r.) było

¹² Oznakowanie skrzyżowania ul. Sikorskiego z ul. Południową w Radzionkowie oraz zmianę organizacji ruchu na ul. Krakowskiej w Tarnowskich Górach.

¹³ Oznakowania skrzyżowania ulic Starotarnowickiej z Sielanki w Tarnowskich Górach oraz zwiększenia bezpieczeństwa w ciągu ul. Polnej w Kamieńcu.

zatwierdzonych przez organ zarządzający ruchem, tj. Starostę Tarnogórskiego z czego wdrożono 30, jako stałe organizacje ruchu. Z zachowaniem wymaganych terminów, określonych w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem¹⁴, Zarząd powiadomił Starostę Tarnogórskiego (właściwy organ zarządzający ruchem) i Komendanta Powiatowego Policji w Tarnowskich Górach o wprowadzeniu 27 organizacji ruchu. Nie dochowano terminu powiadomienia co najmniej na 7 dni przed dniem wprowadzenia pozostałych trzech organizacji ruchu, przy czym w jednym przypadku Zarząd w ogóle nie wykonał obowiązku powiadomienia ww. Komendanta Policji.

W roku 2012 nie wprowadzono zmian organizacji ruchu na podstawie projektów uproszczonych.

[Dowód: 134-136 i 141, 203-206,499]

W okresie objętym kontrolą Zarząd wydał ogółem 114 decyzji zezwalających na zajęcie pasa drogowego dla usunięcia awarii (w tym 50 w 2011 r., 44 w 2012 r. i 20 w I półroczu 2013 r.). Właściciel infrastruktury potwierdzał wystąpienie awarii na druku zgłoszenia zajęcia pasa drogowego w związku z awarią. Zastępca Dyrektora Zarządu ds. Technicznych wyjaśnił, że pracownicy Zarządu w terenie dokonując objazdu dróg sprawdzali zasadność wniosków o awaryjne zajęcie pasa drogi, tj. czy to zgłoszenie nie dotyczy robót remontowych lub inwestycyjnych. Stwierdził, że w dotychczasowej działalności nie stwierdzono, aby wnioski o awaryjne zajęcie pasa drogowego były nieprawidłowe.

[Dowód: akta kontroli – str. 284 i 533-543]

W okresie objętym kontrolą wpływ przyjętych rozwiązań we wprowadzonych czasowych organizacjach na utrudnienia w ruchu, nie był przedmiotem pisemnych analiz. Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora ds. Technicznych w przypadku skarg i wniosków dot. utrudnień w ruchu drogowym podczas realizacji robót drogowych, Zarząd koryguje zatwierdzoną tymczasową organizację ruchu w celu wyeliminowania nadmiernej uciążliwości.

[Dowód: akta kontroli – str. 500-506 i 533-539]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie współdziałania z organami zarządzającymi ruchem drogowym i innymi podmiotami, w szczególności przygotowania projektów organizacji ruchu drogowego, stwierdzono nieprawidłowość polegającą na wprowadzeniu organizacji ruchu na trzech drogach powiatowych w Tarnowskich Górach, tj. na drogach: 3310S (ul. Pastuszki), 3309S (ul. Starotarnowicka) i 3275S (ul. Pyskowicka) bez uprzedniego (na 7 dni przed) zawiadomienia organu zarządzającego ruchem i właściwego komendanta Policji o ich wprowadzeniu. Powyższe stanowiło niedopełnienie obowiązku określonego w § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zarządzania ruchem. Zawiadomienia o wprowadzaniu nowej organizacji ruchu zostały przesłane do organu zarządzającego ruchem i Policji na 1-2 dni przed ich wprowadzeniem, przy czym w jednym przypadku (wprowadzenia organizacji ruchu na ul. Pyskowickiej) nie powiadomiono właściwego komendanta Policji.

Dyrektor Zarządu podał w wyjaśnieniu, że wynikało to z nacisków społecznych na szybkie wdrożenie zmienionej organizacji ruchu, w związku z koniecznością ograniczenia prędkości i z ostrzeżeniem o ruchu pieszych na jezdni oraz koniecznością wprowadzenia ostrzeżenia przed dzikimi zwierzętami pojawiającymi

¹⁴ Dz. U. Nr 177, poz. 1729, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie zarządzania ruchem”

się na wskazanym odcinku drogi. Brak powiadomienia Policji o wprowadzeniu organizacji ruchu na ul. Pyskowskiej tłumaczył przeoczeniem.

[Dowód: akta kontroli – str. 134-136, 517-528]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Zarządu w badanym obszarze.

3. Koordynowanie prac wykonywanych w pasie drogowym, w tym wydawania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego i jego przywracania do wymaganego stanu.

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą wydano 9 zezwoleń na zajęcie pasa drogowego, dotyczących umieszczenia reklam oraz 134 przedłużenia ważności wydanych wcześniej zezwoleń. Do wniosków o wydanie zezwolenia załączano m. in.: szkic miejsca umieszczenia reklamy oraz jej wizualizację, w oparciu o które Zarząd analizował wpływ tych reklam na widoczność oznakowania i innych elementów drogi.

W wyniku oględzin miejsc lokalizacji 10 reklam stwierdzono, że ich usytuowanie było zgodne z ustalonym w zezwoleniach. Reklamy te nie ograniczały widoczności użytkownikom dróg i nie zasłaniały znaków drogowych i sygnalizacji świetlnej. Ponadto w wyniku tych oględzin stwierdzono, że przed wjazdem do przychodni weterynaryjnej przy ul. Sienkiewicza w Tarnowskich Górach znajdował się nielegalnie ustawiona tablica, równoległa do osi jezdni, z napisem: „P Dla klientów przychodni weterynaryjnej”. Obecna w trakcie oględzin inspektor, prowadząca w Zarządzie sprawę wydawania zezwoleń na umieszczanie w pasie drogowym reklam, podała w wyjaśnieniu, że na ww. tablicy Zarząd nie wydał zezwolenia. W dniu 29 lipca 2013 r. pracownicy Zarządu dokonali demontażu ww. tablicy.

[Dowód: akta kontroli – str. 207-228, 597-600]

W okresie objętym kontrolą Zarząd wydał ogółem 530 decyzji dot. wyrażenie zgody na zajęcie pasa drogowego, w tym: 222 w 2011 r., 206 w 2012 r. i 102 w I półroczu 2013 r.. Analiza tych zezwoleń wykazała, że Zarząd wywiązywał się z obowiązku koordynacji robót, gdyż nie wystąpiły przypadki nakładanie się robót w tym samym miejscu oraz w tym samym czasie.

[Dowód: akta kontroli – str. 285-304 i 479-481]

W okresie objętym kontrolą, badania wpływu robót prowadzonych w pasie drogowym na bezpieczeństwo ruchu drogowego, nie były przedmiotem pisemnych analiz. Dyrektor Zarządu w wyjaśnieniach podał, że wpływ robót prowadzonych w pasie drogowym był analizowany na etapie opiniowania lub opracowania projektów zmian organizacji ruchu na czas wykonywania tych robót. Na tym etapie w Zarządzie dokonuje się analizy i daje wytyczne co do ewentualnych zmian. W efekcie analiz zastosowano np. objazdy, które miały na celu poprawę płynności ruchu oraz równomierne rozłożenie natężenia ruchu na drogi. Jednakże analizy te nie stanowiły odrębnych opracowań zarówno po wprowadzeniu zmian w ww. ustawie jak i przed ich wprowadzeniem. W odniesieniu do nowych inwestycji czynności te realizowano poprzez sporządzenie kilku koncepcji rozwiązań, które poddane były ocenie działającej przy Staroście Tarnogórskim Komisji ds. bezpieczeństwa ruchu drogowego.

[Dowód: akta kontroli – str. 517-528]

W celu prawidłowej organizacji remontów oraz utrzymania i ochrony dróg, w tym elementów inżynierii ruchu Zarząd stosował rozwiązania obejmujące m.in.:

- a) typowanie ważności i terminów przeprowadzania remontów i napraw oraz występowanie do właścicieli infrastruktury o naprawę elementów tej infrastruktury (np. studzienek), które odbywa się na podstawie wiedzy pozyskanej w wyniku kontroli dróg i bieżących objazdów tych dróg;
- b) wyznaczenie miejsc szczególnie niebezpiecznych i ich oznakowanie oraz oświetlenie, które odbywa się na podstawie wniosków Policji, mieszkańców oraz radnych, przy zachowaniu obowiązującej procedury, tj. po zwołaniu wizji lub oględzin celem ustalenia zasadności takiego wniosku. W okresie objętym kontrolą przeprowadzone zostało 38 takich wizji organizowanych m.in. przez Zarząd, Urząd Miejski w Tarnowskich Górach, Starostwo Powiatowe. Pracownicy Zarządu uczestniczą również w przeglądach oznakowania na przejazdach kolejowych, organizowanych przez PKP.

Działania te nie były realizowane na podstawie odrębnej procedury.

[Dowód: akta kontroli – str. 533-539 i 544-545]

W okresie objętym kontrolą Zarząd przeprowadził 17 postępowań o udzielenie zamówień publicznych, dla których zostały sporządzone specyfikacje istotnych warunków zamówienia¹⁵. W SIWZ wykonawców robót inwestycyjnych i remontowych zobowiązano do minimalizacji utrudnień na drogach podczas prowadzenia tych robót poprzez m.in. odpowiednie zabezpieczenie terenu robót, utrzymywanie terenu robót w stanie wolnym od przeszkód komunikacyjnych, prowadzenie robót w sposób jak najmniej uciążliwy dla użytkowników dróg, zapewnienie dojazdu do przyległych posesji, a w przypadku wykonywania robót niewymagających całkowitego zamknięcia jezdni dla ruchu – zapewnienie bezpieczeństwa ruchu na terenie budowy. W SIWZ nie zawarto zapisów dotyczących prowadzenia prac w systemie wielozmianowym oraz w dniach wolnych od pracy, celem skrócenia czasu trwania utrudnień na drodze oraz nie zobowiązano wykonawców do poinformowania mieszkańców i osób prowadzących działalność w rejonie prowadzonych robót o spodziewanych zakłóceniach w ruchu drogowym. Zastępca Dyrektora ds. Technicznych podał w wyjaśnieniach, że *Zarząd nie narzuca zobowiązania do wykonywania robót w systemie wielozmianowych oraz w porze nocnej ponieważ uznaje, że jest to w gestii wykonawcy robót. Według wyjaśnień w trakcie wykonywania remontu ul. Sobieskiego w Tarnowskich Górach w czerwcu br. Wykonawca z własnej woli zaproponował prace w godzinach późno popołudniowych (z uwagi na mniejszy ruch na drodze), lecz w wyniku interwencji mieszkańców na hałas spowodowany robotami Zarząd Dróg nakazał obligatoryjne kończenie prac o godz. 22.*

[Dowód: akta kontroli – 229-234, 533-539]

W okresie objętym kontrolą Zarząd zawarł ogółem 55 umów na wykonanie robót drogowych i utrzymania dróg (17 w 2011 r., 25 w 2012 r. i 13 w I półroczu 2013 r.), w tym: 12 dotyczyło remontów cząstkowych dróg, 11 remontu lub budowy chodników, 5 przebudowy ulic lub skrzyżowań, 8 budowy lub przebudowy kanalizacji deszczowej lub odwodnienia oraz 3 remontu balustrad. W wyniku kontroli dokumentacji 7 umów¹⁶ na roboty budowlane, stwierdzono że w umowach tych zabezpieczono interesy Zarządu poprzez określenie wysokości kar umownych, w tym w wysokości od 1,0% do 2,0% wartości wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki

¹⁵ Zwane dalej „SIWZ”.

¹⁶ Umowy na: remont cząstkowy, budowę chodnika, remont chodnika, przebudowę drogi, przebudowę skrzyżowania, przebudowę kanalizacji deszczowej, remont balustrady.

w stosunku do ustalonego terminu wykonania robót, od 4% do 20% wartości wynagrodzenia za nie przystąpienie w terminie do robót lub odstąpienie od ich wykonania przed planowanym zakończeniem robót oraz odstąpieniem przez wykonawcę od umowy z powodu okoliczności niezależnych od Zarządu. W wyjaśnieniu Dyrektor Zarządu podał, że wysokość ww. kar umownych z tytułu opóźnień wykonania zleconych prac określona została z uwzględnieniem utrudnień dla użytkowników dróg w związku z prowadzonymi robotami. Zakończenie robót objętych przedmiotowymi umowami nastąpiło z zachowaniem terminów określonych w tych umowach. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki przerw w zleconych robotach lub opóźnień w rozpoczęciu robót na rzecz Zarządu.

[Dowód: akta kontroli – 235-276, 282-283, 305 i 517-528]

W wyniku oględzin oznakowania i zabezpieczenia robót drogowych realizowanych na rzecz Zarządu na dwóch odcinkach drogi powiatowej (ul. Sobieskiego w Tarnowskich Górach) stwierdzono, że w miejscach rozpoczęcia robót znajdowało się oznakowanie pionowe zabezpieczające te roboty, natomiast na całym odcinku prowadzonych robót brak było urządzeń bezpieczeństwa ruchu, odgradzających teren prowadzonych robót od jezdni.

Roboty te prowadzone były bez zatwierdzonej zmiany w organizacji ruchu na tej drodze.

W wyniku oględziny trzech odcinków dróg (3311S ul. 1 Maja w Kaletach, 3233S ul. Dworcowa w Wieszawie oraz 3245S ul. Parkowa i ul. Lasowicka w Świerklańcu), na których zakończone zostały roboty remontowe lub przebudowy drogi, nie stwierdzono utrudnień dla ruchu drogowego, a pasy drogowe były przywrócone do stanu pierwotnego.

[Dowód: akta kontroli – str. 277-281, 306-333]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie koordynowania prac wykonywanych w pasie drogowym, w tym wydawania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego i jego przywracania do wymaganego stanu, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zarząd nie posiadał zatwierdzonej przez organ zarządzający ruchem (Starostę Tarnogórskiego) organizacji ruchu dla prowadzonych (poddanych oględzinom w dniu 5 sierpnia 2013 r.) robót na dwóch odcinkach drogi powiatowej (ul. Sobieskiego w Tarnowskich Górach), wymaganej postanowieniami § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zarządzania ruchem.

Zastępca Dyrektora ds. Technicznych podał w wyjaśnieniu, że podczas wykonywania ww. robót obowiązywała typowa organizacja ruchu zatwierdzona przez Starostę Tarnogórskiego w dniu 26 czerwca 2000 r. Według tych wyjaśnień „*W momencie zatwierdzenia ww. typowych projektów organizacji ruchu zarządzenie z 27 lipca 1999 r.*”...(rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach¹⁷)... „*było obowiązującym aktem prawnym. W decyzji zatwierdzającej organ nie określił daty ważności zatwierdzenia i dlatego Zarząd stosował i stosuje tą Decyzję Starosty Tarnogórskiego*”.

Dyrektor Zarządu podał w wyjaśnieniach, że w jego ocenie na dzień zatwierdzenia ww. typowych organizacji ruchu obowiązywało rozporządzenie z 27 lipca 1999 r. i uważa iż zmiana przepisu nie skutkuje koniecznością zmiany decyzji wydanej bezterminowo na podstawie obowiązujących w dniu wydania decyzji przepisów.

¹⁷ Dz. U. Nr 66, poz. 748.

NIK zwraca uwagę, że ww. rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 27 lipca 1999 r. utraciło moc z dniem 1 lipca 2000 r. (tj. ponad 13 lat temu), na mocy postanowień art. 74 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej¹⁸. Tym samym do zmiany organizacji ruchu na czas trwania robót drogowych Zarząd winien stosować przepisy rozporządzenia w sprawie zarządzania ruchem.

Ponadto na całym odcinku prowadzonych robót brak było urządzeń bezpieczeństwa ruchu, odgradzających teren prowadzonych robót od jezdni. Zastępca Dyrektora ds. Technicznych podał w wyjaśnieniu, że wynikało to z organizacji ruchu na ww. odcinku, tj. skierowania pieszych na drugą stronę ulicy. Dodał, że w jego ocenie nie było potrzeby ustawienia urządzenia bezpieczeństwa drogowego na odcinku prowadzonych robót. NIK zwraca uwagę, że skierowanie pieszych na drugą stronę ulicy, nie stanowi zabezpieczenia terenu wykonywanych robót.

[Dowód: akta kontroli – str. 277-281, 306-333 i 533-539, 602-604]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Zarządu w badanym obszarze.

4. Prawdliwość stosowania i funkcjonowania znaków drogowych, sygnalizacji świetlnej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym ich wpływ na płynność ruchu i bezpieczeństwo uczestników tego ruchu.

Opis stanu faktycznego

Zarząd przeprowadzał okresowe kontrole stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich, o których mowa w art. 20 pkt 10 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych¹⁹. Zasady przeprowadzania tych kontroli ustalone zostały przez Dyrektora w zarządzeniach Nr 2/2011 z 26 stycznia 2011 r. i nr 17/2012 z 30 marca 2012 r., w których m.in. wyznaczył 16 tras stałych objazdów dróg powiatowych, wykonywanych co najmniej raz w roku. Wykonywanie objazdów powierzono pracownikom Działu Planowania i Nadzoru Zarządu, posiadającym odpowiednie uprawnienia budowlane, oraz Zastępcy Dyrektora ds. Technicznych (odpowiedzialnemu za ich wykonanie). Kontrole te były odnotowane w prowadzonych dziennikach objazdów dróg powiatowych. Za 2012 r. w dziennikach objazdu drogi odnotowano 76 przeprowadzonych kontroli stanu technicznego dróg w okresie od 1 marca do 18 grudnia 2012 r. W dziennikach objazdu wpisano 15 przypadków stwierdzonych zagrożeń dla bezpieczeństwa ruchu jak m.in.: przewrócone znaki drogowe, przekręcone tarcze znaków, brak znaków oraz rozrośnięte krzaki ograniczające widoczność znaków. We wszystkich przypadkach wpisano odpowiednie zalecenia oraz odnotowano daty ich wykonania.

[Dowód: akta kontroli – str. 44-71, 334-369, 557]

W okresie objętym kontrolą Zarząd wprowadził w 9 przypadkach ograniczenia ruchu, w postaci znaków drogowych ograniczających prędkość, w związku ze złym stanem nawierzchni, z tego po cztery w latach 2011 – 2012 i jedno w I półroczu 2013 r. W czterech przypadkach (po dwa w latach 2011 – 2012) niezwłocznie zostały wyeliminowane przyczyny wprowadzenia takich ograniczeń, a w pozostałych nadal obowiązują te ograniczenia, tj. na drogach: 3275S - na odcinku pomiędzy

¹⁸ Dz. U. Nr 12, poz. 136 ze zm.

¹⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 260 ze zm.

Tarnowskimi Górami i Zbrostawicami, 3309S - ul. Staromiejska w Tarnowskich Górach (od 2011 r), 3310S - ul. Pastuszki w Tarnowskich Górach, 3257S - ul. Imielów w Żyglinie (od 2012 r.) oraz na ulicy Repeckiej w Tarnowskich Górach.

[Dowód: akta kontroli – str. 190]

Zastępca Dyrektora Zarządu ds. Technicznych podał w wyjaśnieniu, że nadal obowiązujące tymczasowe organizacje ruchu wprowadzone w związku ze złym stanem technicznym nawierzchni muszą funkcjonować do czasu przeprowadzenia remontów tych odcinków dróg, które będą przeprowadzone po przyznaniu dodatkowych środków finansowych przez Zarząd Powiatu. Niezależnie od tego Zarząd na ww. odcinkach wykonuje bieżące prace zabezpieczające przejezdność (tj. likwidacje ubytków, dziur itp.).

[Dowód: akta kontroli – str. 533-539]

W okresie objętym kontrolą Zarząd przeprowadził na wszystkich odcinkach 83 dróg powiatowych coroczne kontrole ich stanu technicznego, zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 62 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁰, udokumentowane protokołami tych kontroli.

Ze 186 odcinków 83 dróg powiatowych, na 166 odcinkach 63 dróg Zarząd przeprowadził (od 2009 r. do dnia zakończenia kontroli²¹) okresowe – co najmniej raz na pięć lat - kontrole, o których mowa art. 62 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy Prawo budowlane, stanu technicznego i wartości użytkowej dróg. Kontrole te udokumentowane zostały protokołami kontroli. Dla pozostałych 20 odcinków 15 dróg powiatowych ww. kontrole zostały zaplanowane do wykonania w 2013 r. (w harmonogramie ich przeprowadzenia przyjętym przez Dyrektora Zarządu²²).

Wszystkie ww. kontrole okresowe dróg i ich oznakowania przeprowadzili pracownicy Zarządu (starszy inspektor w Dziale Planowania i Nadzoru Zarządu i zastępca Dyrektora Zarządu ds. Technicznych) posiadający wymagane uprawnienia budowlane.

[Dowód: akta kontroli – str. 52-63, 111-130, 344-373]

W wyniku przeprowadzonych przez NIK oględzin 37 skrzyżowań oraz 15 odcinków dróg różnej kategorii, o łącznej długości 22,2 km, stwierdzono, że organizacja ruchu na tych drogach była w części zgodna z zatwierdzonymi organizacjami ruchu. Ustalono, że:

- z ogółem rozmieszczonych 331 znaków pionowych i tablic informacyjnych lokalizacja 305 znaków zgodna była z ewidencją, w tym z zatwierdzonymi organizacjami ruchu, a z 37 skrzyżowań 35 było prawidłowo oznakowanych;
- znajdujące się w pasach badanych odcinków znaki pionowe były stabilnie umocowane do podłoża, prawidłowo usytuowane oraz (za wyjątkiem dwóch²³) czytelne. Tablice tych znaków (za wyjątkiem 16 znaków na ul. Głównej w Krupskim Młynie - odcinek drogi 3235S) były pokryte folią odblaskową, a znaki poziome (za wyjątkiem dwóch na ww. odcinku drogi w Krupskim Młynie²⁴) czytelne;
- zieleń przydrożna i reklamy były usytuowane w sposób nie powodujący zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego i nie ograniczały widoczności

²⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm., zwanej dalej „ustawą Prawo budowlane”.

²¹ 13 września 2013 r.

²² W zarządzeniu Nr 18/2012 z 30 marca 2012 r.

²³ Zabrudzone i nieczytelne tablice znaków pionowych na ul. Głównej w Krupskim Młynie oraz w ul. Bytomskiej w Tarnowskich Górach.

²⁴ Nie odmalowane znaki poziome przejść dla pieszych.

znaków drogowych (za wyjątkiem jednego znaku²⁵) i sygnalizatorów świetlnych oraz nie zasłaniały widoczności na zakrętach i łukach, przed skrzyżowaniami i przejściami dla pieszych;

- nie stwierdzono przypadków występowania oznakowania dezinformującego kierowców, wykluczającego się nawzajem, lub które mogło negatywnie wpływać na bezpieczeństwo ruchu, za wyjątkiem stwierdzonego na drodze powiatowej 3250S (ul. Koszęcińska) w Kaletach umieszczenia dwóch tablic informacyjnych F6 o ograniczeniu tonażu i ostrzegających o prowadzonych robotach drogowych w miejscu znaków D42, D43, E17a, E18a i E21. Według wyjaśnień Zastępcy Dyrektora Zarządu ds. Technicznych ww. zamianę wprowadził wykonawca kanalizacji sanitarnej budowanej w pasie tej drogi na rzecz Gminy Kalety.

Według oświadczenia Zastępcy Dyrektora Zarządu ds. Technicznych ww. dwie nieczytelne i jedna zasłonięta tablice znaków pionowych zostały umyte oraz przycięto krzewy celem uwidocznienia znaku.

[Dowód: akta kontroli – str. 374-462]

Zarząd od 2007 r. zainstalował ogółem 1 954 znaków drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa drogowego, spełniających wymogi rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach²⁶, co na dzień 8 sierpnia 2013 r. stanowiło ok. 47 % wszystkich znaków i takich urządzeń (4 192 szt.) objętych ewidencją. Również 6 z 8 sygnalizacji świetlnych zainstalowanych na drogach powiatowych spełnia wymogi ww. rozporządzenia.

[Dowód: akta kontroli – str. 498 i 532]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie prawidłowości stosowania i funkcjonowania znaków drogowych, sygnalizacji świetlnej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym ich wpływu na płynność ruchu i bezpieczeństwo uczestników tego ruchu, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie wykonanie obowiązku określonego w art. 62 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo budowlane przeprowadzenia okresowej (co najmniej raz na pięć lat) kontroli stanu technicznego i wartości użytkowej 20 odcinków dróg powiatowych²⁷. W książkach dróg ww. 20 odcinków w tabelach nr 5 brak było wpisów o przeprowadzeniu przedmiotowych kontroli oraz nie były załączone protokoły kontroli tych dróg do książek dróg.

Zastępca Dyrektora Zarządu ds. Technicznych w wyjaśnieniu podał, że odcinki tych dróg zostaną objęte przedmiotową kontrolą w latach następnych, ponieważ tylko część (ok. 20%) z ogólnej sieci dróg jest poddawana od 2009 roku kontroli pięcioletniej.

Według wyjaśnień Dyrektora Zarządu dla poszczególnych odcinków dróg nie został ukończony harmonogram kontroli pięcioletnich i ww. drogi przeznaczone

²⁵ Zasłonięta i niewidoczna przez rozrośnięte krzewy tablice znaku pionowego na ul. Bytomskiej w Tarnowskich Górach.

²⁶ Dz. U. Nr 220, poz. 2181 ze zm., zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych”.

²⁷ 3271 S ul. Radzionkowska, 3307 S ul. Janasa, 3308 S, al. Jana Pawła II, 3309 S ul. Starotarnowicka, 3310 S ul. Pastuszki i ul. Starowapienna w Tarnowskich Górach; 3259 S ul. Kuźaja i ul. Nałkowskiej, 3263 S ul. Schwallenberga, 3266 S ul. Norwida i ul. Nakielska, 3268 S ul. Szybowa, 3269 S ul. Długa, 3270 S ul. Sikorskiego, 3271 S ul. Knośały w Radzionkowie; 3242 S ul. Lasowicka w Nowym Chechle, ul.3-go Maja i ul. Główna w Świerklańcu; 3244 S Brynica (BN) - Nowe Chechle; 3245 S ul. Parkowa w Świerklańcu.

są do kontroli szczegółowej w harmonogramie w 2013 r. Ponadto stwierdził, że wcześniej takie kontrole były realizowane w ramach m. in. objazdów dróg, lecz nie były sporządzane odrębne protokoły w formie wprowadzonej w 2009 r.

NIK zwraca uwagę, że protokoły z kontroli okresowych stanu technicznego i wartości użytkowej dróg, świadczące o ich przeprowadzeniu, winny być załączone do książki drogi i wprowadzone do wykazu takich protokołów, zgodnie z tabelą nr 5²⁸ wzoru książki drogi, stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie ewidencji.

[Dowód: akta kontroli – str. 365-373, 533-539, 546-548 i 609-645]

2. Oznakowanie na objętych oględzinami 15 odcinkach dróg (7,7 % długości zarządzanych dróg) zostało zastosowane niezgodnie z ewidencją, w tym zatwierdzonymi organizacjami ruchu. Stwierdzono bowiem, że 21 znaków pionowych, tablic informacyjnych i znaków poziomych rozmieszczono tam dodatkowo, a 26 brakowało. Z 37 skrzyżowań, 35 było prawidłowo oznakowanych. Na dwóch z 37 skrzyżowaniach brak było ujętych w ewidencji dwóch znaków (A7) na drogach podporządkowanych przez skrzyżowaniami z kontrolowanymi odcinkami dróg.

Według oświadczenia Zastępcy Dyrektora Zarządu ds. Technicznych, w trakcie kontroli NIK ustawiono 6 z brakujące znaków, a 7 znaków usunięto z ewidencji z uwagi na ich błędne tam odnotowanie. Pozostałe brakujące znaki i tablice informacyjne zostaną ujęte w najbliższym zamówieniu na znaki pionowe, 10 znaków pionowych i poziomych zostało wprowadzonych do ewidencji.

[Dowód: akta kontroli – str. 374-462 i 549-559]

3. Zarząd nie dokonał do dnia 31 grudnia 2010 r. wymiany części oznakowania zarządzanych dróg, wymaganej postanowieniami § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych. Według stanu na dzień 8 sierpnia 2013 r. do wymiany pozostało szacunkowo ok. 53% (ponad 2 200) pionowych znaków drogowych oraz dwie sygnalizacje świetlne. Zwłokę w terminie zakończenia wymiany oznakowania. Zastępca Dyrektora Zarządu ds. technicznych i Dyrektor Zarządu tłumaczył ograniczeniami finansowymi. Ponadto Dyrektor Zarządu podał w wyjaśnieniu, że znaki oraz sygnalizatory zostały wymienione na głównych ciągach dróg, w miejscach szczególnie niebezpiecznych oraz w związku z wprowadzaniem zmian organizacji ruchu.

[Dowód: akta kontroli – str. 498, 532-539 i 546-548]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Zarządu w zbadanym obszarze.

5. Realizacja wniosków pokontrolnych NIK.

Zarząd zrealizował jeden²⁹ z dwóch wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK Delegaturę w Katowicach w wyniku przeprowadzonej w 2010 r. kontroli P/10/185 „Wykonywanie funkcji zarządcy dróg przez organy samorządu terytorialnego” i podjął działania w celu realizacji drugiego wniosku. W trakcie realizacji był bowiem wniosek dotyczący podjęcia działań w celu uzupełnienia ewidencji dróg publicznych, w tym zwłaszcza książek dróg, map techniczno-

Opis stanu faktycznego

²⁸ Wykaz protokołów kontroli okresowych stanu technicznego i wartości użytkowych drogi przeprowadzanych co najmniej raz na pięć lat zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy Prawo budowlane

²⁹ Dotyczący wzmocnienia nadzoru nad prawidłowym prowadzeniem dzienników objazdów dróg przez odpowiedzialnych pracowników.

eksploatacyjnych i książek obiektów mostowych o wymagane przepisami dane. Dokonano pomiarów odcinków dróg o pochyleniach większych od 5% z naniesieniem ich na mapę techniczno-eksploatacyjną oraz częściowo uzupełniono ewidencję o dane dot. nośności rzeczywistej nawierzchni dróg. Stan realizacji wniosków pokontrolnych był zgodny z otrzymanymi informacjami Dyrektora Zarządu.

Dyrektor Zarządu podał w wyjaśnieniu, że nośności dróg wprowadza się do ewidencji po przeprowadzanych przebudowach. Wykonanie pomiarów wszystkich dróg wymaga dużych środków, których ze względu na potrzeby remontowe dróg, Zarząd Powiatu nie może przyznać.

[Dowód: akta kontroli – str. 497, 512-516, 533-539 i 546-548]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Zarządu w zbadanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, wnosi o:

1. **Określenie i wdrożenie działań mających na celu doprowadzenie dokumentacji ewidencji dróg zarządzanych przez Zarząd do stanu wymaganego postanowieniami rozporządzenia w sprawie sporządzania informacji o drogach, w zakresie uzupełnienia jej o dane o nośności dróg i stosowne opisy na prowadzonej mapie techniczno-eksploatacyjnej.**
2. **Zapewnienie realizacji obowiązku, określonego w rozporządzeniu o zarządzaniu ruchem, zawiadomienia z wyprzedzeniem organu zarządzającego ruchem i właściwego komendanta Policji o terminie wprowadzania organizacji ruchu, w przypadkach gdy Zarząd jest jednostką wprowadzającą tę organizację.**
3. **Zapewnienie prowadzenia robót budowlanych i remontowych na drogach zarządzanych przez Zarząd na podstawie organizacji ruchu ustalonej zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zarządzania ruchem.**
4. **Zapewnienie wykonywania obowiązkowej kontroli stanu technicznego i wartości użytkowej wszystkich zarządzanych dróg, co najmniej raz na pięć lat.**
5. **Zapewnienie zgodności oznakowania zarządzanych dróg z prowadzoną ewidencją, w tym z zatwierdzonymi organizacjami ruchu.**
6. **Zapewnienie dostosowania wszystkich znaków pionowych i sygnalizacji świetlnej na zarządzanych przez Zarząd drogach do stanu wymaganego rozporządzeniem w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych.**

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

³⁰ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm., zwana dalej „ustawą o NIK.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 30 września 2013 r.

**Kontroler
Andrzej Pakuła
główny specjalista k. p.**

.....

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach
**Dyrektor
Piotr Miklis**

.....